

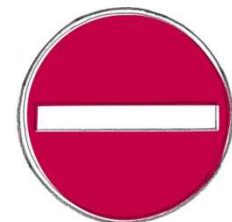
בטיחות, גהות, תביעות משפטיות ומה שביניהם

ישראל גבירץ, רו"ח, ורחל מירון, רו"ח, פאהן קנה ניהול בקרה בע"מ

אפרים בוארון נ' עירית נתניה ואח').
היסוד העומד בתשתית קביעה זו הוא, שהמעביד מופקד על המפעל ועל העבודה, שבמסגרתה מבצע העובד את המוטל עליו ומתוקף כך על המעביד לוודא את בטיחותם של תנאי העבודה ושיטות העבודה. כמו כן, קיימת חובה על המעביד להדריך את העובד כיצד לבצע את מלאכתו ולהימנע מפגיעה.
כאמור, עולה כי הקו המנחה בפסיקה הוא הטלת אחריות רבת משקל על המעביד. אחריות זו, המתורגמת לעיתים לקנסות כספיים כבדי משקל ועלולה אף להיתרגם לעונשי מאסר, מהווה גורם מניע למנהלים ולדירקטורים למתן דגש על הבטיחות והגהות בסביבת העבודה.

נושא הבטיחות והגהות בעבודה צובר תאוצה בשנים האחרונות ובמקביל גדל מספר התביעות נגד מעסיקים בנושא זה.
מעיון בפסקי דין בנושא ניכר כי קיימת מגמה להחמיר עם המעביד בכל הנוגע להטלת האחריות לתאונה ולהקל במידה רבה עם העובד בייחוס רשלנותו, שתרמה או שגרמה לתאונה. תמחיש זאת הפסקה הבאה המהווה דוגמה מייצגת: "עד שאנו באים לקבוע אשם תורם מצד העובד הנפגע ולכרסם כתוצאה מכך בפיצוי המגיע לו עקב הפגיעה שנפגע בגין אחריותו ורשלנותו של המעביד למענו עבד ובשרותו זה נפגע - עלינו לקחת בחשבון שהעובד עלול בלהט עבודתו גם לטעות, אולם אין לראות בכך בהכרח רשלנות תורמת" (ע"א 477/85 -

"נכווה קשה ממסיר שומנים"
"נפצעה בהתפוצצות מעבדה"
"עובד שהיה חשוף לאבק במקום עבודתו חלה באסטמה - עילה להתפטרות ולקבלת פיצויי פיטורין"
"מסור חשמלי קטע את האצבע"
חשמלאי נהרג בנפילה מעמוד חשמל"
(כותרות מרכזיות בביטאון "בטיחות", גיליון 469, יוני 2009, המוסד לבטיחות וגהות)

והגהות בחברה הוא כמוזן היבט של שמירה על ערכם של חיי אדם. יחד עם זאת, מהיבט החשיפה החוקית והמשפטית, ביצוע פעולות מניעה והדרכה מצד החברה, מהווה רשת הגנה למעביד בכל הקשור לתביעות.

חובותיהם, כגון: מעקב אחר תאונות עבודה, המלצות על אמצעים משמעותיים כנגד עובדים שאינם ממלאים את דרישות הבטיחות ועוד;

- מנה ממונה בטיחות ונאמני בטיחות - תפקידו של ממונה הבטיחות לוודא שהנאמנים ממלאים את תפקידיהם, כפי שעולים מתקנות ארגון הפיקוח על העבודה, לערוך סיורים במקום העבודה ולהעיר הערות על כשלים שמתגלים. אם אתה דירקטור דרוש להיפגש עם הממונה אחת לתקופה וקבל ממנו דיווח על הבעיות העיקריות שהוא מצא ועל נכונות הארגון לתקן;
- קיים הדרכות לעובדים - בכפוף לאמור בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), בין השאר: הדרכות בנושא כיבוי אש, עזרה ראשונה ועוד;
- הכן תוכנית לשעת חירום - הקם צוות חירום שיבצע בין השאר תרגילי בטיחות סדירים לעובדי הארגון;
- הקפד על דרישות החוק בנוגע לעבודה עם חומרים מסוכנים - בין השאר: קבל היתר רעלים תקף, נהל פנקס רעלים, הכן דפי הוראות לחומרים מסוכנים (MSDS) וכו';
- שלח עובדים החשופים לעבודה עם חומרים מסוכנים ורעלים לבדיקות רפואיות תקופתיות.

לסיכום

היסוד הערכי והמהותי העומד בשורש האכיפה והפיקוח על מערך הבקרה של הבטיחות

נשאלת השאלה, האם וכיצד ניתן להיות בטוחים שבטוחים?

התקינה בתחום מתייחסת לנושאים רבים ומגוונים (כגון: בטיחות מכונות, רעש, הגנה מאש, הגנה מהתפוצצות, הגנה מהלך חשמלי, הגנה מקרינה, הגנה מסחורות מסוכנות, ציוד מיגון, תכנון ובנייה, גז, מעבדות), כאשר כל מקום עבודה צריך לעמוד בחוקים ובתקנות הרלוונטיות לתחום עיסוקו.

המעביד מצידו, נדרש להוכיח שעשה את כל שהיה בכוחו על מנת למנוע פגיעה בגוף של עובדיו.

להלן מספר כלים (המהווים רשימה לא סגורה של נושאים), שהקפדה על קיומם עשויה לספק רשת בטיחות לעובדים ולצמצם את החשיפה למנהלים ולדירקטורים בחברות:

- ערוך סקר סיכונים בטיחות ונהות מסיף - סקר זה יגדיר את התקנות הרלוונטיות לארגון, יציף את הסיכונים להם חשוף הארגון והוזה את הבסיס למדיניות ותוכנית הבטיחות של הארגון.
- הכן תוכנית בטיחות - על אף שלא קיימת חובה חוקית להכין תוכנית כאמור, הנוהג המיטבי מגדיר כי תהיה תוכנית בטיחות, שתכלול בין השאר סקרי סיכונים במפעל ורשימות תיגו לתיקון ליקויים בעקבות הסיורים;
- הקפד על עמידה בדרישות רישיון עסק ובצע בדיקות חיצוניות נדרשות. כגון: רעש, זיהום אוויר ועוד;
- מנה וועדת בטיחות - דאג להכשרת חברי הוועדה ובדוק כי הם ממלאים את